

Information Extra uppföljning med anledning av Covid-19

Göteborgs Stad genomförde under augusti månad en extra uppföljning kring effekter och åtgärder med anledning av covid-19 pandemin. Rapporteringen syftade till att ge kommunstyrelsen viktig styrinformation snabbare efter sommaren än det som informeras genom ordinarie uppföljningsstruktur med inrapportering i delårsrapport augusti.

Rapport behöver inte styrelsebehandlas före rapportering till kommunledning, utan delas endast för information.

Extra uppföljning med anledning av covid-19

Göteborg & Co AB
2020

1 Uppföljning av effekter och åtgärder med anledning av covid-19 pandemin.

1.1 Hur har pandemin påverkat verksamheten under våren och sommaren?

Göteborg & Co har i uppdrag att få fler att upptäcka och besöka Göteborg. Det görs genom att i bred samverkan leda och driva utvecklingen av Göteborg som hållbar destination så att alla som lever och verkar här gynnas av en växande besöksnäring.

Covid-19 pandemin har lett till en samhällskris med radikalt förändrade förutsättningar för svenskt näringsliv, företagande och sysselsättning. För turism och besöksnäring globalt och i Sverige beskrivs pandemin och dess konsekvenser som den störta krisen hittills då den berör i stort sett hela näringen i hela världen. Pandemin innebär mycket stora ekonomiska konsekvenser på internationell turism och besöksnäring, där efterfrågan i vissa delar av näringen sjunkit till nära noll. Krisen har också påverkat synen på och förutsättningarna för resande, där frågor som hälsa och säkerhet, digitala möten och fokus på lokala marknader blivit centrala[1].

Som en direkt konsekvens av smittspridningen av covid-19 och de restriktioner som den svenska regeringen infört i syfte att minska denna, har besöksnäringen både lokalt, nationellt och internationellt, drabbats mycket hårt.

För utländska besökare har möjligheterna att resa till Sverige varit starkt begränsade. Vidare har det under våren och sommaren tidvis skett en negativ medierapportering i omvärlden om Sverige och dess vägval i samband med hanteringen av pandemin. Mediebilderna av Sverige förväntas påverka omvärldens intresse för att besöka landet i viss omfattning. Även inhemska besökare till destinationen har minskat drastiskt, både på grund av nationella reserestriktioner och begränsningar av antal deltagare vid anordning av allmänna sammankomster och offentliga tillställningar men även till följd av förändrade beteendemönster med bakgrund av pandemin i form av t.ex. en avvaktande inställning till trängsel och folksamlingar. Undersökningar gjorda av Göteborg & Co tyder på att storstadsturismen kommer att drabbas hårt, till förmån för landsbygds- och naturturism.

Den drastiskt minskade tillströmningen av besökare har drabbat näringen hårt. Detta gäller främst segmenten transporter, resetjänster, kultur och nöjen, delar av handeln samt hotell- och restaurangnäringen. Hotellnäringen inom destinationen såg ett tapp i beläggningsgrad med närmare 90% jämfört med samma period under 2019. Turismens totala omsättning i Göteborgsregionen sjönk under vecka 11 med 36%, motsvarande ca 213 miljoner SEK. Veckan därpå sjönk omsättningen med 79%, motsvarande ca 480 miljoner SEK. I ett försök att stävja utvecklingen presenterade regeringen den 1 april ett stödpaket med tillfälliga hyresreduceringar till utsatta branscher som hotell, restaurang, café och sällanköpsvaruhandel.

Av sammanlagt 76 000 personer som i Sverige varslats om uppsägning under perioden mars till 24 maj återfanns en tredjedel, 17 600 personer, inom hotell och restaurang och knappt 9000 personer i transportsektorn. Vidare ökade antalet företagskonkurser i Sverige under perioden januari – maj 2020 med 16 % jämfört med samma period 2019. Inom hotell och restaurangbranschen var ökningen 82% med 351 konkurser under perioden.

Ovanstående beskrivningar av konsekvenser för besöksnäringen drabbar naturligtvis i sin tur även göteborgarna. Detta sker bl.a. i form av minskat utbud av kultur- och idrottsevenemang, restauranger och uteliv samt begränsningar i rörelsemönster. Som tidigare beskrivet får pandemin även konsekvenser för sysselsättning i besöksnäringen, vilket även drabbar de invånare som är verksamma i branschen. Branschen beräknas bidra med ca 19 000 arbetstillfällen inom Göteborgsregionen.

De restriktioner som rör reseförbud till och från Sverige, begränsad rörlighet nationellt, samt begränsningar av antal deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar innebär stora utmaningar för Göteborg & Co när det gäller att uppfylla vissa av sina grundläggande uppdrag och mål, bl.a. i form av internationella och nationella gästnätter samt ökad sysselsättning och omsättning i besöksnäringen. Sex månader efter pandemins utbrott ser man avvikelser mot flera av dessa målsättningar.

Göteborg & Co har även sett stora konsekvenser för både egna (Vetenskapsfestivalen samt Göteborgs Kulturkalas) och värvade evenemang samt möten och kongresser. Flertalet av dessa har flyttats eller ställts in och fokus har flyttats till research och bearbetning.

Göteborg & Co har sedan 2012 i uppdrag av kommunfullmäktige att leda, samordna, kommunicera och följa upp samt vidareutveckla planeringen av Göteborgs 400-årsjubileum. Covid-19 har likt mycket annat aktualiserat frågan kring genomförandet av jubileumsfirandet, vilket enligt ordinarie planering var tänkt att ske 2021. Den jubileumsorganisation som etablerats inom bolaget har löpande under året genomfört riskanalyser samt scenario- och konsekvensanalyser. Under arbetets gång har det konstaterats att flera osäkerhetsfaktorer existerar i den pågående krisen som gör Jubileumsarbetet utmanande. För att besluta om vilket vägval staden bör göra krävs förståelse för vilka risker och möjligheter som föreligger för olika utfall samt vilka parametrar som kan påverka respektive inte påverka. Analysarbetet har genomförts i samarbete med en extern konsult och utifrån följande perspektiv; ekonomiska och juridiska konsekvenser, organisatoriska konsekvenser, kommunikativa konsekvenser samt planering av firande 2021 alt. 2023. På uppmaning av Göteborgs Stads kommunledning har tjänstemän och styrelse från Göteborg & Co närvarat vid kommunstyrelsens arbetsutskott och informerat om möjliga alternativ för genomförande av Göteborgs 400-årsjubileum. Frågan hanteras i skrivande stund av kommunledningen.

Liseberg är en motor för besöksnäringen i Göteborg. Som isolerad händelse innebär Polismyndighetens besked om att Liseberg inte får öppna med anledning av en lagtolkning i ordningslagen stora konsekvenser för antalet nationella tillresande till destinationen.

I samband med vad som skett i omvärlden har Göteborg & Co ställt om sitt arbete i syfte att stötta och bidra till nytta för samarbetspartners, driva destinationsutveckling och marknadsföring samt agera samverkansplattform för besöksnäringen. Förändringarna har omfattat allt ifrån dagliga arbetsuppgifter och rutiner till övergripande inriktning hur bolaget utför sitt uppdrag. Arbetet har gått

från ett stort antal analoga möten till i princip ett helt digitaliserat arbetssätt samt ett fokus på en näring och ett samhälle i globalt krisläge ska hanteras. Den uppkomna situationen har medfört omprioriteringar i arbetsfördelning och arbetsuppgifter, varav en stor del handlar om kommunikation och att utveckla förmågan att analysera och samtidigt agera trots flera osäkerhetsfaktorer. Bolagets ledning har infört en ny, mer frekvent mötesstruktur, i syfte att löpande kunna observera händelseutvecklingen på bolaget och i omvärlden samt fatta beslut därefter.

Många aktörer i branschen upplever stora ekonomiska utmaningar vilket har inneburit att bolaget fått en ökad exponering för kundförluster samt minskade externa intäkter. Bolaget för dialog med sina partners kring de samarbetsavtal som finns med tillhörande finansiering och försöker nå en samsyn i relation till de stora utmaningar som många aktörer i branschen upplever. Detta innebär bl.a. att bolaget förlängt betalningsvillkoren för ett stort antal kunder/samarbetspartners.

[1] Tillväxtverket, turism och besöksnäring efter coronapandemin, 2020.

1.2 Vilka åtgärder har vidtagits för att begränsa/eliminera negativa konsekvenser för verksamheten samt vilka effekter har uppstått av åtgärderna?

Restriktioner i form av begränsningar i antal deltagare vid allmänna sammankomster och tillställningar samt reserestriktioner innebär de främsta utmaningarna för Göteborg & Co när det gäller att uppfylla sitt grunduppdrag och övergripande målbilder. Av uppenbara skäl är bolagets möjlighet att påverka dessa restriktioner starkt begränsade. De verktyg som bolaget har att använda sig av för att begränsa konsekvenserna av pandemins framfart är främst sina kontaktytor och sin roll som samverkansplattform i besöksnäringen samt sina resurser inom analys, omvärldsbevakning och kommunikation.

Tidigt efter pandemins utbrott ställde Göteborg & Co om sitt arbetssätt för att i princip uteslutande fokusera på hur man på bästa sätt kunde stötta näringen under den mest akuta krisperioden. En av åtgärderna innebar att tillsätta en bolagsintern metod och arbetsgrupp för omvärldsbevakning av hur besöksnäringen hanterar krisen, med fokus på hur branschen agerar för att överleva och ta sig ur det akuta krisläget samt hur näringen förbereder sig för återhämtning. Bevakningen omfattar bl.a. hur andra destinationer i Europa och världen agerar, att följa utvecklingen för återhämtning samt ta position som bolag med att förmedla kunskap som näringen behöver och har nytta av. Vidare har bolaget genomfört ett antal undersökningar i egen regi, bl.a. rörande svenskars semesterplaner under sommaren, vilka har förmedlats till aktörer i branschen. Arbetet innebär en insyn som bolaget är övertygade om att näringen behöver och har nytta av i ett läge där de själva behöver lägga all kraft på att klara sig genom en mycket utmanande period.

Ytterligare initiativ har tagits på ledningsnivå i bolaget som syftar till att stötta näringen, bl.a. genom att tillhandahålla personella resurser och ge uppskov på medlemsavgifter för samarbetspartners.

Göteborg & Co arbetar tillsammans med Turistrådet Västsverige för att hjälpa mindre företag i regionen. En del i detta är en utbildning som lanserades under vecka 13 och som snabbt blev fulltecknad. Fler konkreta åtgärder är för närvarande i startgroparna som syftar till att stötta i en situation där bristen på likviditet är akut. En åtgärd som tagits väl emot är de flexibla ombokningsregler som Göteborg & Co tagit initiativ till avseende vårens och sommarens evenemang och möten. Syftet är att i mesta möjliga mån behålla affärerna i Göteborg.

Bolaget ser över och planerar om aktiviteter för att marknadsföra destinationen Göteborg med nya förutsättningar. Det handlar om att anpassa målgrupper, språk, budskap och tonalitet efter de förändringar som sker. På kort sikt har målgruppen för destinationskommunikationen ställts om till en mer lokal målgrupp i form av Göteborg och närområdet. Bolaget har etablerat en nära samverkan med besöksnäringens aktörer i olika forum för att dela information och erfarenheter. Bolaget för täta avstämningar och möten med styrgrupper och nätverk lokalt och regionalt, t ex GR-regionen, Göteborg City Shopping, GRF m.fl.

Vad gäller evenemangsverksamheten sker en intensifierad dialog mellan rättighetsägare och arrangörer. Stöttning i form av att vara en röst mot staden och politiken, att kunna förmedla information från branschen. Analys sker inom mötessegmentet för att se vilka kongresser och möten som kan ha effekt på lång respektive kort sikt. Även nationella och nordiska möten analyseras för att möjliggöra en snabbare återvändning när läget vänder. Tät dialog förs med samarbetspartners och branschkollegor för att utbyta erfarenheter och ge varandra handfasta tips. Bolaget fortsätter att hålla ett framåtriktat fokus och driver arbete gällande hållbarhet, digitalisering och andra framtidsfrågor. För att på ett konkurrenskraftigt sätt kunna marknadsföra Göteborg mot arrangörer och beslutsfattare med makt att avgöra var stora möten och evenemang äger rum behöver bolaget kunna erbjuda underlag som underlättar beslut. Som en stor del i detta arbete har Göteborg & Co påbörjat arbetet med att ta fram virtuella site visits. Genom att erbjuda högkvalitativt material på detta sätt kan arrangörer avgöra på distans om Göteborg passar för ett möte eller ett evenemang.

Den uppkomna situationen har medfört omprioriteringar i arbetsfördelning och arbetsuppgifter. Mycket handlar om kommunikation och att utveckla förmågan att analysera och samtidigt agera trots många osäkra parametrar. Många medarbetare utför sitt arbete på distans med hjälp av nya verktyg som tillhandahållits av bolaget.

För att kompensera för de kända och befarade lägre intäkter som bolaget förväntas få under året, har bolaget ställt om delar av verksamheten. Löpande prioriteringar och förändringar görs i ännu större utsträckning än normalt. Stor restriktion gäller bl.a. rekryteringar. Bolaget bedömer i dagsläget att resultatet sannolikt kommer att landa på ca 3 miljoner minus, vilket ryms inom balanserad vinst i balansräkningen.

1.3 Vilka konsekvenser ser ni för verksamheten framöver om samhället fortsätter att påverkas av pandemin?

I sin prognos från 2 juni förutspår Oxford Economics att antalet inkommande internationella besökare till Sverige från utlandet kommer att gå ner med -55% för 2020. Enligt prognosen nås 2019 års nivåer först 2022 och för vissa marknader 2023.

Vidare fastslår OECD att återhämtningen av den globala turismen inte beräknas bli linjär och enkel att förutse, utan sannolikt kommer en återhämtning ske gradvis och icke-linjärt. Händelseutvecklingen i början av juni stödde denna prognos då vissa länder började lätta på vissa restriktioner och öppnade upp för en återhämtning för turismen under särskilda förutsättningar. Samtidigt är osäkerheten inför hösten stor och skulle en andra våg av pandemin inträffa så skulle restriktioner både i Sverige och internationellt sannolikt upptas[1].

En sådan utveckling som prognosen beskriver innebär stora utmaningar för Göteborg & Co att uppnå det övergripande målet i programmet för besöksnäringens utveckling, att fördubbla turismen till Göteborg fram till 2030. Situationen hade sannolikt fått stora konsekvenser för samtliga mål, rörande gästnätter, omsättning och sysselsättning, för att inte tala om den lokala näringens situation som sannolikt hade blivit mycket ansträngd. Hittills har pandemin tydligt visat på att de flesta företag inom besöksnäringen saknar ekonomisk uthållighet för att klara länge perioder utan intäkter. En långvarig pandemi skulle med största sannolikhet innebära färre aktörer på marknaden vilket i sin tur innebär ett minskat utbud av tjänster och upplevelser inom ramen för besöksnäringen.

Ytterligare en aspekt som behöver tas hänsyn till är eventuella långsiktiga beteendeförändringar till följd av rädsla för fortsatt spridning av covid-19 eller konsekvens av nya, likande, virus. Omvärldsbevakning på området indikerar att hygien- och hälsoaspekter inom turism kommer att få större betydelse i framtiden och branschen kommer behöva vinna potentiella resenärers förtroende på nytt. På motsvarande sätt kan även inställningen till turister eller turism från särskilt drabbade områden komma att förändras, sett från mottagande destinationers perspektiv.

I tillväxtverkets rapport ”Turism och besöksnäring efter coronapandemin” konstateras att en effekt som noterats är de effektiva samarbeten som uppstått till följd av pandemin. I rapporten fastslås att flera myndigheter har fått beröm för snabb handläggning och kommunikation samt att flera turismorganisationer har etablerat konstruktiva samarbeten. Slutsatsen kan bekräftas av Göteborg & Co som upplever god feedback från sina insatser och samarbeten.

Bransch- och arbetsgivarorganisationen Visita, som företräder 5 400 företag inom framför allt hotell och restaurang presenterade i maj i samarbete med HUI en studie som bedömer att 80 000 arbetstillfällen (43 500 årsarbeten) och 9 000 företag i besöksnäringen riskerar att försvinna som en effekt av krisen.

Avslutningsvis kan sägas att effekterna av covid-19 pandemin i besöksnäringen är många och mycket varierande. Nya utmaningar uppenbarar sig inom ständigt branschen och krisen pågår fortfarande. Att göra en trovärdig bedömning rörande eventuella långsiktiga konsekvenser bedöms därmed som mycket svårt.

[1] OECD, Tackling coronavirus (Covid-19), Contributing to a global effort, Tourism Policy Responses, 2020.

1.4 1.4 Hur planerar förvaltningen/bolaget för att möta dessa konsekvenser?

Göteborg & Co ser fortsatt stora behov i att stötta den lokala näringen med

informationsinsatser, omvärldsbevakning samt handfasta arbetsmoment. Den lokala besöksnäringens överlevnad är grundläggande för att Göteborg även fortsatt ska kunna vara en attraktiv och konkurrenskraftig stad och destination, både på kort och lång sikt. Bolaget för nära dialog med branschen och sina samarbetspartners och branschen i övrigt för att tidigt identifiera behov och möta den efterfrågan som finns. Bolaget kommer även fortsättningsvis genomföra undersökningar och analyser i syfte att stödja den lokala näringen.

Bolaget ser även fortsättningsvis över att anpassa sin organisationsform utifrån en förändrad omvärld. I enlighet med tidigare formulerade strategier går bolaget från genomförare till en roll som möjliggörare, en inriktning som covid-19 pandemin har påskyndat.

Göteborg & Co arbetar i dagsläget efter en treårig affärsplan som ursprungligen omfattade åren 2018-2020. Beslut togs i slutet av 2018 att förlänga perioden fram till 2022. Delvis på grund av covid-19 pandemin och den drastiskt förändrade omvärld som Göteborg & Co nu agerar inom, har bolaget förankrat i sin styrelse att påbörja ett affärsplanearbete med start under hösten 2020. Målet är att lansera en ettårig agil affärsplanemodell med möjlighet att anpassa strategier och målsättningar utifrån en snabbt föränderlig omvärld i början av 2021.

Göteborg & Co:s mest centrala styrdokument bortsett från ägardirektiv och bolagsordning är Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030. Genom den förstärkta omvärldsbevakning och det analysarbete som bolaget fokuserat på under årets första sex månader har man lyckats följa och analysera krisens påverkan på besöksnäringen och hur bolaget behöver ställa om sin verksamhet och strategier för att möta de behov som uppstått. De omställningar som krävs kommer rimligen behöva speglas även i programmet för besöksnäringens utveckling och dess handlingsplaner för att detta även fortsättningsvis ska vara ett relevant och användbart verktyg. Med bakgrund av detta har bolaget under våren framställt en tidplan för fortsatt arbete med programmets målbild, strategier och handlingsplaner.

1.5 Vilka behov av samarbeten/samverkan i staden bedömer ni behövs för att säkra fortsatt leverans av ert grunduppdrag?

En grundläggande funktion och tillika framgångsfaktor för Göteborg & Co är dess roll som samverkansplattform för besöksnäringen. Händelseutvecklingen under året har understrukt branschens behov av en sådan aktör inom destinationen. Bolaget vill starkt betona vikten av fortsatt samsyn kring besöksnäringen som basnäring i staden och dess betydelse för Göteborgs konkurrenskraft, ekonomi, arbetsmarknad och attraktivitet.

En avgörande fråga för Göteborg & Co:s verksamhet, de övriga bolagen i TKE-klustret och näringen i stort handlar om tillgänglighet. Nuvarande restriktioner som begränsar antalet personer vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar till 50 personer har inneburit att vitala verksamheter stängts ner. De ekonomiska och sociala effekterna av detta är omfattande och väl dokumenterade. När vetenskapliga möten och andra konferenser inte kan äga rum innebär det också utebliven kompetensutveckling och förlorad innovationskraft. Något som kommer behövas när samhällen ska återhämtas.

Här krävs ett samarbete mellan bolaget, näringsliv och kommunledning för att på sikt kunna verka för att restriktionen anpassas för att möjliggöra ett försiktigt öppnande av attraktioner, mötesanläggningar och arenor.

De förändringar och det ”nya normala” som besöksnäringen är i stånd att utveckla innebär att bolaget har egna anpassningar och justeringar att göra vad gäller strategier och insatser. Rimligtvis kommer dessa anpassningar även beröra Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030, vilket förutsätter ett intensifierat samarbete mellan flera bolag och nämnder inom staden.